

О.М. Скачков, канд. техн. наук, доц. (НАКУ «ХАІ», Харків)
К.Ю. П'ятниця, студ. (НАКУ «ХАІ», Харків)

БЮДЖЕТУВАННЯ НА ПІДПРИЄМСТВІ КОНДИТЕРСЬКОЇ ГАЛУЗІ

Сьогодні в умовах нестабільної економічної ситуації в країні у будь-якого підприємства гостро постає потреба контролювати власні доходи та витрати, рух грошових коштів, розрахунковий баланс тощо. Саме з такою метою керівництво підприємств впроваджує бюджетування.

Система бюджетного управління на кондитерських підприємствах базується на специфіці виробництва, що пов'язана з великою номенклатурою сировини, основних і допоміжних матеріалів, замкнутим циклом виробництва з моменту надходження в цех сировини до випуску напівфабрикатів і готових виробів, а також обмеженим терміном зберігання готової продукції.

На організацію бюджетування впливають також широкий асортимент продукції, що виробляється, розширення засобів обробки виробів, багаторазове використання одного і того ж обладнання для виготовлення різних виробів, відсутність залишків незавершеного виробництва; максимальна прив'язка виробництва до термінів реалізації; короткочасність виробничого процесу.

Розробка бюджетів на кондитерському підприємстві полягає у заповненні розрахункових таблиць операційних і фінансових бюджетів і встановлення зв'язку між ними.

Під час розробки системи бюджетування слід враховувати не тільки види бюджетів, а й взаємозв'язок між ними, а також послідовність їх формування.

На першому етапі необхідно спланувати всі вихідні дані і скласти основні операційні бюджети підприємства: бюджет продажів; бюджет закупівель сировини; бюджет виробництва; бюджет транспортних витрат; бюджет оплати праці, виробничих накладних витрат; бюджет витрат з утримання офісу.

На другому етапі необхідно розрахувати значення очікуваного прибутку і чистого грошовий потік, склавши підсумкові бюджети: прогнозний звіт про прибуток, бюджет руху грошових коштів і прогнозний баланс.

Процес формування бюджету починається зі складання бюджету продажів. На підставі цього бюджету визначається виробнича програма підприємства, а також потреба у виробничих потужностях,

персоналі, сировині і матеріалах, розраховуються витрати на утримання обслуговуючих підрозділів.

На наступному етапі формуються бюджет собівартості виробленої продукції, бюджет закупівель та інші бюджети, що входять до складу операційного бюджету. На основі даних операційного бюджету створюється фінансовий бюджет.

Під час формування витратних бюджетів на кондитерських підприємствах необхідно враховувати такі галузеві особливості:

а) планові витрати на кондитерські вироби, які відповідають стандартам, технічним умовам і вимогам сертифікації, складаються на основі затверджених рецептур витрат сировини на 1 т готових виробів, технічно обґрунтованих норм використання матеріалів, палива, енергії і витрат праці. Якщо на підприємстві використовуються напівфабрикати власного виробництва або продукція допоміжних виробництв, то ці виробничі витрати плануються разом з основною продукцією;

б) при побудові бюджету виробництва всі витрати відображають розгорнуто: наводяться види сировини, одиниці виміру, питомі норми витрат відповідно до діючої рецептури, ціни, витрати на одиницю;

в) у кондитерській промисловості в основному виробництві є поворотні відходи. Фактичні розміри відходів, які не використовуються в основному виробництві, встановлюються комісією і оформляються актом на санітарний брак. Вартість цих відходів вираховується із вартості виробничих витрат;

г) бюджет прямих витрат на оплату праці в кондитерській галузі та бюджет витрат на збут та адміністративних витрат особливостей розрахунку не мають;

д) окремо складається бюджет підготовки та освоєння виробництва в тих випадках, коли в плановому році передбачається освоєння і виробництво нових видів виробів, впровадження нової техніки, будівництво нових цехів.

Використання системи бюджетування на підприємствах кондитерської галузі дозволить визначити перспективи попиту на продукцію, можливості збуту сировини і продукції кінцевого споживання, збалансувати можливі обсяги продукції з наявними потужностями і технологіями, виробити заходи можливої реконструкції та технічного переозброєння, вчасно забезпечити виробництво матеріально-технічними і фінансовими ресурсами, визначити інвестиційні ресурси та їх джерела, а також розрахувати фінансові результати.